

การประท้วงในประเทศฝรั่งเศสและประเทศชิลี*

Protest in France and Chili

วัชรินทร์ ชานุกิลป์

Vacharin Chansilp

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Kasetsart University

E-mail: fsocvrc@ku.ac.th

๘-----๘

บทคัดย่อ

บทความนี้ต้องการศึกษาเปรียบเทียบการประท้วงในประเทศฝรั่งเศสและประเทศชิลีในเรื่อง สาเหตุและยุทธวิธีในการประท้วง ผลการศึกษาพบว่า การประท้วงในประเทศฝรั่งเศสและประเทศชิลี มีสาเหตุของการประท้วงเหมือนกันในเรื่อง การใช้นโยบายเสรีนิยมใหม่ ความเหลื่อมล้ำทางสังคม ระบบบำนาญ ส่วนสาเหตุที่ต่างกันก็คือการประท้วงในประเทศฝรั่งเศสมีสาเหตุแตกต่างจากชิลีในเรื่องนโยบาย การปฏิรูประบบการศึกษา การลดงบประมาณทหาร ในเรื่องยุทธวิธีในการประท้วงนั้น ทั้ง 2 ประเทศ มีความเหมือนกันโดยการใช้การเมืองภาคพลเมือง ซึ่งอาศัยโซเชียลมีเดียในการติดต่อสื่อสาร

คำสำคัญ: การประท้วง; ฝรั่งเศส; ชิลี

Abstract

This article aims to compare the protest in France and Chili in two following points: the cause and tactics of the protest. The study finds that the similar causes of the protest in both countries are neo-liberalism policy usage, social inequality, and pension system. Concerning the different cause,

* Received February 5, 2019; Revised March 17, 2019; Accepted April 10, 2019

the protest in France differs from Chili in term of educational reform policy and the budget reduction of military. Concerning the tactic of the protest, both countries apply a similar tactic: People Politics by using social media for communication.

Keywords: Protest; France; Chili

บทนำ

ในช่วงเวลา 2 ปี ที่ผ่านมา (ค.ศ.2018 ถึง ค.ศ.2019) มีการประท้วงของประชาชนในภูมิภาคต่างๆ ของโลกมากมายหลายแห่ง เช่น ชิลี อิรัก อิหร่าน เลบานอน โบลิเวีย อียิปต์ ฮองกง ฝรั่งเศส อินโดนีเซีย ในบทความนี้มุ่งจะศึกษาเปรียบเทียบการประท้วงในประเทศฝรั่งเศสและประเทศชิลีโดยละเอียด ปัจจัยจูงใจในการเลือกศึกษาเปรียบเทียบสองประเทศนี้ เพราะทั้งสองประเทศนี้ได้ถูกจัดอันดับว่าเป็นประเทศที่มีพัฒนาการทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมอยู่ในเกณฑ์ดี แต่ก็ยังเกิดมีปรากฏการณ์ทางการเมืองที่รุนแรงยาวนานมีการประท้วง เกิดความเสียหายในทรัพย์สิน ชีวิต ของประชาชน ผู้เขียนบทความจึงมีความประสงค์จะศึกษาเปรียบเทียบการประท้วงในประเทศฝรั่งเศสและชิลี โดยตั้งคำถามต่อไปนี้

1. การประท้วงในฝรั่งเศสและชิลีนั้นมีสาเหตุหลักมาจากอะไร
2. ยุทธวิธีที่ใช้ในการประท้วงเป็นอย่างไร

การประท้วงนั้น หมายถึง การกระทำการหรือแสดงกริยาอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นการคัดค้าน เพราะไม่เห็นด้วยหรือไม่พอใจอย่างยิ่ง (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554)

การประท้วงในชิลี

ในทวีปอเมริกาใต้นั้น ชิลีจัดได้ว่าเป็นประเทศที่มีการพัฒนาและมีความเจริญมากที่สุดในกลุ่มประเทศลาตินอเมริกา ชิลีมีประชากรทั้งหมดประมาณ 18 ล้านคน และมีรายได้ประชากรต่อหัวสูงถึง 16,000-20,000 ดอลลาร์สหรัฐต่อปี (มติชนสุดสัปดาห์, 2562) ในทางเศรษฐกิจมีอัตราเงินเฟ้อต่ำ มีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจประมาณ 3% (ชยพล พลวัฒน์, 2562) มีการจัดอันดับว่าเป็นประเทศที่มี

การคอร์ปชั่นต่ำกว่าประเทศอื่นในลาตินอเมริกา ในทางด้านสังคมนั้นรัฐบาลชิลีมีการจัดสวัสดิการด้านสาธารณสุข มีระบบบำนาญ อย่างไรก็ตามในเดือนตุลาคม 2019 ประชาชนส่วนใหญ่ที่เป็นนักเรียน นักศึกษา ออกมาเดินขบวนประท้วงในกรุงซานติเอโก ความรุนแรงในการประท้วงนั้นค่อยๆ เพิ่มมากขึ้น มีการบุกและเผาสถานที่รัฐบาลของประธานาธิบดี เซบาสเตียน ปิเญรา พยายามแก้ปัญหาจะทำการปฏิรูปนโยบาย แต่การประท้วงก็ยังไม่สงบ และลุกลามไปทั่วประเทศ จนต้องมีการประกาศภาวะฉุกเฉินในที่สุดประชาชนผู้ประท้วงเรียกร้องขับไล่รัฐบาลให้ประธานาธิบดี เซบาสเตียน ปิเญรา ลงจากตำแหน่ง ทำให้รัฐบาลต้องประกาศยกเลิกการจัดประชุมโอเปค ในเดือนพฤศจิกายน 2019 และการประชุมเรื่องภาวะโลกร้อน ในเดือนธันวาคม 2019

นอกจากนั้นประชาชนที่ประท้วงยังคงออกมาประท้วงอย่างต่อเนื่องเรียกร้องให้รัฐบาลปรับปรุงระบบสวัสดิการ และต้องการรัฐธรรมนูญฉบับใหม่เพื่อมาแทนรัฐธรรมนูญฉบับเดิมที่ร่างโดยเผด็จการทหารในรัฐบาล ออกุสโต ปิโนเชต์

1. สาเหตุของการประท้วงในชิลี

สาเหตุของการประท้วงในชิลีนั้นสามารถพิจารณาได้หลายประการดังนี้

1.1 นโยบายของรัฐบาลที่เน้นความคิดเสรีนิยมใหม่ (Neo-Liberalism) เสรีนิยมใหม่ไม่นิยมให้สหภาพแรงงานและผู้ใช้แรงงานต่อรองกับนายจ้าง การต่อรองถูกมองว่าเป็นการบิดเบือนตลาด ระบบตลาดจะช่วยกระจายความมั่งคั่งจากบนลงล่างได้ ความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมทางสังคมเป็นเรื่องธรรมดาไม่ใช่เรื่องใหญ่ การใช้แนวคิดเสรีนิยมใหม่จะทำให้ทุนนิยมมีความเจริญเติบโตดึงดูดให้นักธุรกิจมาลงทุน เพราะเห็นว่าจะได้กำไรเพิ่มขึ้นอันเนื่องจากค่าจ้างแรงงานลดลง

รัฐบาลของประธานาธิบดี เซบาสเตียน ปิเญรา นำแนวคิดเสรีนิยมใหม่มาใช้ แม้ว่าชิลีจะมีอัตราของความเจริญทางเศรษฐกิจ แต่ความเจริญนั้นกระจุกตัวอยู่กับประชาชนกลุ่มน้อยที่เป็นนักธุรกิจ เท่านั้น มีความเหลื่อมล้ำทางสังคมสูงมากในชิลี

1.2 ความเหลื่อมล้ำทางสังคม (Social Unequality) ความเหลื่อมล้ำทางสังคมของชิลีนั้นทำให้เกิดช่องว่างในการกระจายรายได้ (income distribution) ประชาชนชิลีที่เป็นชนชั้นกลาง และชนชั้นแรงงาน กำลังประสบกับปัญหาค่าครองชีพที่สูงขึ้น แรงงานในชิลีมีรายได้ลดลง จากการสำรวจพบว่าแรงงานชิลีมีรายได้เพียง

550 ดอลลาร์ต่อเดือน ในขณะที่รายได้ของนักธุรกิจและคนร่ำรวยสูงกว่าคนที่ใช้แรงงานถึง 13.6 เท่า (มติชนสุดสัปดาห์, 2562) และยังพบว่าจากการสำรวจอีกว่าในปี 2006 มีคนร่ำรวยมีรายได้มากกว่าคนชั้นแรงงาน 10 เท่า ในขณะที่ในปี 2017 ตัวเลขความเหลื่อมล้ำลดลงมาอยู่ที่ 8.9 เท่า คือ ลดความเหลื่อมล้ำลงมาเล็กน้อยเท่านั้น (มติชนสุดสัปดาห์, 2562)

เนื่องจากค่าครองชีพที่สูงขึ้นประชาชนจึงต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้น ทั้งด้านการศึกษา การสาธารณสุข ค่าสาธารณูปโภคต่างๆ การบริการก็ไม่มีคุณภาพ โรงเรียนมีสภาพแออัด โรงพยาบาลมีคนไข้เป็นจำนวนมาก ค่ารักษาพยาบาลแพง มากไปกว่านั้นการได้รับบำนาญที่ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพหลังเกษียณ

จากสภาพความเหลื่อมล้ำในชาติที่กล่าวมาข้างต้น การที่รัฐบาลเซบาสเตียน ปิเญรา ประกาศจะขึ้นค่าโดยสารรถไฟใต้ดิน 4% จากราคา 800 เปโซชิลี มาเป็น 830 เปโซชิลี โดยรัฐบาลให้เหตุผลว่าประเทศประสบกับค่าพลังงานเชื้อเพลิงสูงขึ้น และค่าเงินเปโซที่อ่อนตัวลงจึงต้องขึ้นราคาค่าโดยสารทั้งที่ก่อนหน้านี้ เดือนก็มีการขึ้นราคาค่าโดยสารไปแล้ว ทำให้ประชาชนออกมาเดินขบวนประท้วงรัฐบาลเซบาสเตียน ปิเญรา

1.3 รัฐไม่มีการปฏิรูประบบบำนาญ และปฏิรูปตลาดแรงงาน

ในเรื่องบำนาญนั้น รัฐบาลไม่มีการวางแผนให้ประชาชนรู้จักการออมตั้งแต่ยังไม่เกษียณ และรัฐเองก็ไม่มีบำนาญเพียงพอที่จะดูแลผู้เกษียณอายุ งานตำแหน่งดีๆ ถูกเก็บไว้ให้ชนชั้นนำทางสังคมเท่านั้น ในเรื่องตลาดแรงงานนั้น มีจำนวนมากที่เป็นการทำงานแบบไม่มีสัญญาจ้าง หรือถ้ามีก็เป็นแบบระยะสั้น รวมทั้งการจ้างงานของสตรีก็อยู่ในระดับต่ำ

การที่รัฐบาลเซบาสเตียน ปิเญรา ต้องบริหารประเทศดังที่กล่าวมาข้างต้น อาจเป็นเพราะรัฐบาลต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขและคำแนะนำจากองค์กรการเงินระหว่างประเทศ (IMF) เมื่อรัฐบาลขิสิกูเงินจาก IMF ที่สนับสนุนแนวคิดเสรีนิยมใหม่ จึงต้องปฏิบัติตาม IMF (บุญธรรม รจิตภิญโญเลิศ, 2562)

ยุทธวิธีในการประท้วงในชิลี

การประท้วงในชิลีนั้นมีลักษณะของการเมืองภาคพลเมือง นั่นคือประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ออกมาประท้วงร่วมกัน โดยสามารถแบ่งกลุ่มผู้ประท้วงเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ กลุ่มซ้ายจัด ซึ่งมีเป้าหมายต่อต้านระบบเสรีนิยมใหม่มานานแล้ว กลุ่มนี้จะมีทุนมาก กลุ่มที่สองเป็นชาวบ้านทั่วไป โดยเฉพาะกลุ่มนิสิตนักศึกษา และประชาชนทั่วไปที่ได้รับความเดือดร้อนจากค่าครองชีพที่สูงขึ้น ส่วนกลุ่มสุดท้ายเป็นกลุ่มพวกอันธพาลที่ถือโอกาสก่อความไม่สงบและทำการปล้นสดมภ์ร้านค้าต่างๆ ลักษณะพิเศษของการต่อสู้ของทั้งสามกลุ่มคือ ไม่มีใครแสดงออกอย่างชัดเจนว่าจะป็นหัวหน้าใหญ่ นำการประท้วง ในด้านการติดต่อสื่อสารกันก็จะมีการชักชวน ส่งข่าวถึงกันโดยโซเชียลมีเดียใหม่ ๆ ทำให้การสื่อสารเป็นไปอย่างรวดเร็ว

การประท้วงในฝรั่งเศส

ในประเทศฝรั่งเศสเกิดการชุมนุมประท้วงที่รุนแรงและกินระยะเวลายาวนาน เริ่มตั้งแต่ปลายปี ค.ศ. 2018 มีประชาชนเข้าร่วมการชุมนุมประมาณ 300,000 คน (Voathai, 2020) มีผู้เสียชีวิต 15 คน บาดเจ็บ 1,843 คน และมีผู้ชุมนุมประท้วงถูกทางการจับกุม 1,600 คน และถูกจับเพิ่มมากขึ้นอีกเป็น 2,300 คน ในวันที่ 8 ธันวาคม 2018 พอถึงวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2019 มีผู้ถูกจับกุมถึง 8,000 คน

มีการปิดสถานที่สำคัญต่างๆ มีการเผารถยนต์ ปล้นร้านค้า ร้านอาหาร มีการปิดถนนสายสำคัญทั่วประเทศ มีการปิดกั้นทางเข้าโรงกลั่นและโกดังน้ำมัน มีการทำร้ายเจ้าหน้าที่ตำรวจ ระเบิดเพลิง จุดไฟเผาจักรยานยนต์ เผาเรือ ขวางปากกั้นหิน การประท้วงมีทั่วประเทศ

1. สาเหตุของการประท้วงในฝรั่งเศส

1.1 แนวคิดเสรีนิยมใหม่และความเหลื่อมล้ำทางสังคม จากการเลือกตั้งในปี ค.ศ.2017 ประชาชนเลือก เอ็มมานูเอล มาครง ที่เป็นผู้สนับสนุนแนวคิดเสรีนิยมใหม่ และแนวนโยบายของมาครง ได้สื่อให้เห็นว่ามาครง เป็นประธานาธิบดีของคนรวย เป็นตัวแทนเสรีนิยมใหม่ ซึ่งแสดงออกมาทางนโยบายต่างๆ ของรัฐบาลมาครง ประกอบกับการที่รัฐบาลมาครงนั้นมีภาระผูกพันจากข้อตกลงที่จะลดสาเหตุที่ทำให้เกิดสภาวะโลกร้อน จากการประชุมนานาชาติในเรื่องการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศรัฐบาลมาครงต้องพยายามทำตามข้อตกลงปารีส โดยพยายามปรับปรุง

นโยบายต่างๆ เพื่อให้ฝรั่งเศสปล่อยควันทันพิษขึ้นสู่บรรยากาศของโลกน้อยลง รัฐบาลมาครงจึงออกนโยบายเพื่อจะลดการใช้พลังงานฟอสซิลด้วยการเพิ่มภาษีน้ำมันเชื้อเพลิง โดยทำให้ราคาน้ำมันดีเซล ซึ่งใช้กับรถยนต์ส่วนใหญ่ ปรับเพิ่มเป็นร้อยละ 23 ตลอดปี (นรินรัตน์ พรหมพิทักษ์, 2561)

ทำให้ราคาน้ำมันแพงสูงขึ้นในรอบ 20 ปี การขึ้นราคาน้ำมันนี้กระทบอย่างมากต่อประชาชนฝรั่งเศส เพราะต้องแบกรับค่าครองชีพที่สูงขึ้น การขึ้นภาษีน้ำมันเกิดขึ้นในเวลาไล่เลี่ยกับการที่รัฐบาลมาครงปรับลดภาษีของคนรวย ทำให้ประชาชนรากหญ้ามองว่า นโยบายการขึ้นราคาน้ำมันยิ่งทำให้ความเหลื่อมล้ำทางสังคมกว้างขึ้นกว่าเดิม ประชาชนเลือกมาครงมาเป็นประธานาธิบดี เพราะมองว่ามาครงเป็นนักปฏิรูป เป็นตัวแทนของคนชนชั้นของตน แต่การที่รัฐบาลมาครงประกาศนโยบายดังกล่าว ทำให้ประชาชนยิ่งเพิ่มความไม่พอใจมากขึ้น

1.2 นโยบายเรื่องระบบบำนาญ

ในอดีตฝรั่งเศสมีระบบบำนาญที่มีความหลากหลายตามสาขาอาชีพ โดยทั่วไปแล้วเป็นระบบที่เอื้อประโยชน์ถ้าเป็นแรงงานภาคเอกชนจะคำนวณผลประโยชน์หลังเกษียณ โดยดูจากค่าจ้างสูงสุดในรอบ 25 ปี ที่เคยได้รับ ในขณะที่คนทำงานภาครัฐจะพิจารณาโดยดูจากรายได้ 6 เดือนสุดท้ายก่อนเกษียณ ซึ่งการเกษียณงานได้ถูกปรับจากอายุ 60 ปี มาเป็นอายุ 62 ปี ลักษณะของระบบบำนาญแบบนี้ถูกมองว่าจะทำให้ประเทศขาดดุลงบประมาณมากกว่าเดิม

ระบบบำนาญแบบเก่าทำให้ประชาชนฝรั่งเศสได้รับบำนาญร้อยละ 75% ของเงินเดือนที่ได้รับช่วงสุดท้ายก่อนเกษียณ โดยกลุ่มอาชีพที่ได้รับผลประโยชน์มากกว่ากลุ่มอื่นมีถึง 42 กลุ่มอาชีพ เช่น ทหารเรือ พนักงานรถไฟใต้ดิน ทนายความ ครู พยาบาล ฯลฯ กลุ่มอาชีพเหล่านี้จะสามารถเกษียณอายุได้ก่อนกลุ่มอาชีพอื่น

รัฐบาลมาครงพิจารณาว่า ระบบบำนาญแบบเก่านั้นหลากหลาย และไม่เป็นธรรม จึงวางแผนร่างนโยบายที่จะปรับระบบบำนาญให้เหมือนกัน เท่าเทียมกันทั่วหน้า ทำให้กลุ่มอาชีพทั้ง 42 กลุ่ม ไม่พอใจ กลัวว่าตนเองจะต้องเกษียณอายุช้าลง และต้องอยู่ในวัยทำงานนานขึ้น และยังได้รับบำนาญน้อยลงด้วย ในระบบบำนาญใหม่นี้ จะเป็นวิธีการเก็บแต้ม โดยกลุ่มอาชีพต่างๆ จะต้องสะสมแต้ม (ปริมาณการทำงาน)

และเอาแต่้มมาคำนวณรวมกับบ้านานูที่จะได้ ซึ่งไม่เหมือนกับการคำนวณ โดยพิจารณาจากเงินเดือนที่ได้

รับในช่วงสุดท้ายก่อนเกษียณโดยถ้ากลุ่มอาชีพนั้นเกิดก่อน ค.ศ.1975 จะต้องเกษียณอายุที่ 64 ปี และถ้าเกษียณก่อนอายุ 64 ปี จะได้รับบ้านานูลดลง 5% (ปีปีซี, 2562)

1.3 นโยบายการปฏิรูประบบการศึกษา

กลุ่มผู้ประท้วงไม่พอใจในเรื่องที่รัฐบาลมาครงจะปฏิรูประบบการศึกษาในเรื่องระบบการสอบเข้ามหาวิทยาลัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมองว่าการเปลี่ยนแปลงจากระบบ BAC ซึ่งเป็นระบบแบบเก่าจะทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมและการจำกัดโอกาสในการสอบเข้ามหาวิทยาลัย

1.4 การตัดลดของกองทัพ

รัฐบาลมาครง ได้พิจารณาที่จะตัดงบประมาณ การใช้จ่ายของกองทัพให้ลดลง จนนายพล Pierre de Villiers ต้องลาออกจากตำแหน่งเพราะไม่เห็นด้วยกับนโยบายของรัฐบาลมาครง ซึ่งจะทำให้กองทัพฝรั่งเศสมีความอ่อนแอลง กลุ่มผู้ประท้วงเสนอให้ประธานาธิบดีมาครงลงจากตำแหน่ง แล้วให้นายพล Pierre de Villiers ดำรงตำแหน่งแทน

ยุทธวิธีในการประท้วงในฝรั่งเศส

การประท้วงในฝรั่งเศสนั้นสามารถเรียกได้ว่าใช้วิธีการของการเมืองภาคพลเมือง ที่มีประชาชนหลายกลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมในการประท้วง การมารวมตัวกันนั้นอาศัยสื่อสมัยใหม่ โซเชียลมีเดียและเป็นการรวมตัวกันแบบกลุ่มที่เรียกว่า Anomic (Gabriel & G Almond) ไม่มีใครเป็นแกนนำการประท้วงอย่างชัดเจน

กลุ่มต่าง ๆ ที่เข้ามาร่วมประท้วงนั้น มีหลายกลุ่มดังต่อไปนี้

1. กลุ่มเสื้อกั๊กเหลือง (Yellow Vest) ผู้ประท้วงที่สวมเสื้อกั๊กเหลืองนั้นมาจากสภาพแรงงานชนชั้นกรรมาชีพคนยากจน

2. กลุ่มนิสิตนักศึกษา เป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่เข้ามาร่วมกับพวกเสื้อกั๊กเหลืองด้วย เพราะไม่ต้องการระบบการสอบเข้ามหาวิทยาลัยแบบใหม่ ที่ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมและจำกัดโอกาส

3. กลุ่มอนาธิปไตยหรือกลุ่มแบล็คคอลลีคทั้งที่มีจุดยืนคิดค้ำการบริหารงานของรัฐบาลมาครงที่เน้นนโยบายเสรีนิยมใหม่
4. กลุ่มที่สวมผ้าพันคอสีแดง กลุ่มนี้ไม่สนับสนุนแนวทางการบริหารงานของรัฐบาลมาครง และไม่เห็นด้วยกับเรื่องที่กลุ่มเสื้อกั๊กเหลืองประท้วงยืดเยื้อนานเกินไปทำลายการปกครอง และเศรษฐกิจของประเทศ
5. กลุ่มที่เป็นผู้ใช้แรงงานข้ามชาติจากประเทศแอฟริกาตะวันตกก็ออกมาประท้วงเรื่องสิทธิของผู้ลี้ภัยและคนผิวดำ
6. กลุ่มคนพิการ ซึ่งออกมาประท้วงเพราะไม่พอใจในเรื่องที่รัฐบาลมาครงจะลดมาตรฐานในการสร้างบ้านใหม่ให้กับคนพิการ

สรุป

เมื่อพิจารณาสาเหตุของการประท้วงเชิงเปรียบเทียบในชิลีและฝรั่งเศสแล้วจะพบว่า สาเหตุหลักที่ประชาชนของทั้ง 2 ประเทศก่อการประท้วงที่รุนแรงและกินเวลายาวนานนั้นมาจากความเหลื่อมล้ำทางสังคมที่เกิดขึ้นเพราะรัฐบาลชิลีและฝรั่งเศสซึ่งยึดแนวทางเสรีนิยมใหม่ในการบริหารประเทศ ได้ออกนโยบายต่างๆ ซึ่งทำให้ประชาชนรู้สึกว่ช่องว่างของชนชั้นทางสังคมนั้นห่างกันมากยิ่งขึ้น เมื่อรัฐบาลชิลีและฝรั่งเศสไม่สามารถแก้ปัญหาเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประชาชนจะยิ่งแสดงความไม่พอใจรัฐบาลและความรุนแรงของการประท้วงจะเพิ่มมากขึ้น จนถึงการที่ประชาชนเรียกร้องให้หัวหน้ารัฐบาลคือประธานาธิบดีลาออก ลักษณะดังกล่าวนี้ สามารถอธิบายได้โดยแนวคิดของ Ted Robert Gurr ในหนังสือ Why Men Rebel? Gurr อธิบายว่า ถ้าความสามารถของรัฐบาลในการแก้ปัญหาให้กับประชาชนนั้นต่ำกว่าความสามารถ ความคาดหวังของประชาชน ประชาชนจะเกิดความคับข้องใจทางการเมือง ซึ่งจะนำไปสู่การขับไล่รัฐบาลได้ ลักษณะดังกล่าวนี้สามารถเป็นอุทาหรณ์ให้กับผู้บริหารในประเทศที่พัฒนา และกำลังพัฒนาว่าถ้ารัฐบาลนั้นๆ ไม่สนใจ หรือแก้ปัญหาที่ประชาชนเรียกร้องได้ อาจจะเกิดวิกฤตทางการเมือง มีการประท้วงที่รุนแรง ถึงขั้นขับไล่รัฐบาลได้

ในด้านยุทธวิธีในการประท้วงนั้น ทั้งชิลี และฝรั่งเศสมีการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชน ในลักษณะของการเมือง ภาคพลเมือง มีประชาชนหลายกลุ่มเข้ามามีส่วน

ร่วม และประเด็นของการเรียกร้องก็หลากหลายและซับซ้อน มีการใช้ความรุนแรงมากมายไม่ว่าจะเป็นการเผา การปล้นสดมภ์ การทำลายทรัพย์สิน การใช้กำลังอาวุธ การปิดกั้น การเดินขบวนประท้วง การนัดหยุดงาน ข้อเสนอแนะคือ ผู้บริหารประเทศไม่ว่าจะเป็นประธานาธิบดี นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี และเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลควรจะตระหนักถึงข้อเรียกร้องที่เกี่ยวกับชีวิต ความเป็นอยู่ของประชาชน การศึกษา สวัสดิการ ความเหลื่อมล้ำทางสังคม และหาทางแก้ปัญหาต่างๆ อย่างจริงจัง อย่าปล่อยให้ข้อเรียกร้องต่างๆ ของประชาชน กลายเป็นปัญหาเรื้อรัง จนทำให้ประชาชนไม่สามารถทนอยู่ได้ต่อไป ถ้าสามารถแก้ปัญหาได้สำเร็จ จำนวนของประเทศที่เกิดการประท้วงใช้ความรุนแรงคงจะสามารถลดลงได้

เอกสารอ้างอิง

- ชยพล พลวัฒน์. (2562). *อธิบายประท้วงใหม่ชิลี เกิดอะไรขึ้นกับประเทศดีที่สุดในลาตินอเมริกา*. สืบค้น 1 กุมภาพันธ์ 2563. จาก, <http://www.posttoday.com/world/604619>.
- นรินทร์ พิภพพิทักษ์. (2561). *ฝรั่งเศสติดหล่มแก้ปัญหาเศรษฐกิจเรื้อรัง*. สืบค้น 1 กุมภาพันธ์ 2562. จาก <http://www.posttoday.com/v5/world/573531>
- ปิปีซี. (2562). *ฝรั่งเศสเผชิญกับความวุ่นวายหลังประชาชนหลายล้านคนหยุดงานประท้วงครั้งใหญ่ในรอบหลายปี*. สืบค้น 1 กุมภาพันธ์ 2562. จาก http://www.khaosod.co.th/bbc-thai/news_3135495
- บุญธรรม รจิตกัญญาเลิศ. (2562). *ชิลีจากโปโนเชตสู่ปฏิวัติประชาชน*. สืบค้น 1 กุมภาพันธ์ 2562. จาก http://www.finnomena.com/macrovew/chile_chaos
- มติชนสุดสัปดาห์. (2562). *รอยร้าวในชิลีจากการขึ้นค่ารถไฟสู่การล้มประชุมเอเปค*. สืบค้น 1 กุมภาพันธ์ 2562. จาก https://www.matichonweekly.com/column/article_246004
- _____. (2562). *ชิลีลูกฮือผลพวงความเหลื่อมล้ำที่ถ่างกว้าง*. สืบค้น 1 กุมภาพันธ์ 2562. จาก https://www.matichonweekly.com/column/article_241657

สุรพล ราชภัณฑารักษ์ (2523). *การเมืองสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และฝรั่งเศส*.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ ม.รามคำแหง.

Gabriel, A., & Almond, G. (1966). *Comparative Politics : A Developmental Approach*. Boston: Little Brown and Co.

Voathai. (2560). *ฝรั่งเศสเตรียมประท้วง น้ำมันแพงรอบใหม่ 24 พ.ย.นี้*. สืบค้น 1
กุมภาพันธ์ 2562. จาก <http://www.voathai.com/a/france-protest-erergg-policy/466>